

• катастрофічний ризик – це ризик, за якого виникає неплатоспроможність підприємства, тобто втрати можуть досягти величини, рівної майну підприємства [2, 30-31].

Таким чином, навіть поверхневого знайомства з класифікацією підприємницьких ризиків підприємцю достатньо, щоб переконатися, що в його функціональні обов'язки входить оцінка ступеня ризику.

Підводячи підсумки дослідження ризиків підприємницької діяльності можна сказати, що усунути невизначеність у підприємницькій діяльності досить складно, оскільки ризик – це зворотна сторона економічної свободи підприємця. Основним завданням підприємця є не відмова від ризику взагалі, а вибори рішень, пов'язаних з управлінням ризиком на основі об'єктивних критеріїв. Отже, систематизація і детальна розробка комплексного підходу до визначення ступеня ризику, що впливає на діяльність підприємця є основою запобігання ризику.

Список використаних джерел:

1. Гирина Т.Г. Финансовая среда предпринимательства и предпринимательские риски. Учебное пособие / Т.Г. Гирина. – Таганрог: Изд-ль А.Н. Ступин, 2014. – 117 с.
2. Зонина О.В. Финансовая среда предпринимательства и предпринимательские риски: учебное пособие / О.В. Зонина. – Кемерово: ИНФРА, 2012. – 199 с.
3. Лапуста М.Г. Риски в предпринимательской деятельности / М.Г. Лапуста, Л.Г. Шаршукова. – Москва: ИНФРА-М, 1998 – 224 с.
4. Момот Т.В. Финансовый менеджмент: Навч. посіб. / Т.В. Момот, В.О. Безугла, Ю.О. Тараруєв, М.В. Кадничанський, І.Г. Чалий. – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 712 с.

Науковий керівник: к. т. н., доцент З. М. Гадецька

ЗАОЩАДЖЕННЯ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ ЯК ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РЕСУРС

Н.С. Піонт

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

З початку 90-х років минулого століття в Україні триває процес трансформації економіки. Однією з ключових проблем даного періоду є гостра необхідність в інвестиційних ресурсах. На інвестиційний процес впливають стан економіки та інвестиційний клімат країни, рівень достатку домашніх господарств, наявність вільних грошових коштів у інвесторів, котрі виступають посередниками у цих процесах. Однак існує і зворотна залежність. При успішній реалізації інвестиційного механізму прискорюється економічне зростання країни, що, в свою чергу, впливає на результати діяльності фінансових інститутів.

У країнах з розвиненими ринковими відносинами основним джерелом інвестиційної бази економіки є заощадження домашніх господарств, які займають особливе місце в ряду економічних явищ, оскільки знаходяться на стику інтересів громадян, організацій, що спеціалізуються на наданні фінансових послуг, та держави.

У період планової економіки заощадження розглядалися досить вузько, з позицій ощадної справи, або з позиції макроекономіки, при якій була проблема оцінки вимушених заощаджень населення, що утворилися у зв'язку з дефіцитом споживчих товарів.

Ринкова економіка змінила характер вивчення фінансової поведінки населення, досліджуючи мотиви заощадження на мікрорівні з метою визначення ощадного

потенціалу, вирішення проблем, пов'язаних із заощадженнями, а також оцінки можливостей їх залучення і використання в інвестиційних цілях.

Частина грошових доходів, що залишилася після споживчих витрат і сплати податків та інших обов'язкових внесків, є джерелом грошових накопичень і заощаджень. Таким чином, більшість авторів визначає заощадження як фінансовий потенціал населення, представлений в якості тимчасово вільних або резервних коштів, які можуть бути використані для інвестування.

Тема заощаджень досі залишається малодослідженою в економічній літературі, часто вона розглядається поверхнево або зовсім не розглядається. Вцілому, можна відмітити, що в економічній літературі поняття «заощадження» трактується неоднозначно.

Чумакова С. Г. наголошує при визначенні заощаджень населення на необхідності конкретизації їх цілей. На її думку, заощадження населення – це частина грошових коштів, що залишилася після задоволення споживчих потреб, які гарантують можливість відтворення людського капіталу і виплати обов'язкових платежів, виведена на певний період часу з обігу з метою задоволення потреб і зростання економічного добробуту в майбутньому [1].

Узагальнюючи наявні теоретичні положення, що розкривають суть категорії «заощадження», і виходячи з того, що заощадження є класичними фінансовими фондами, що відрізняються особливостями економічної території, на якій вони виникають, допускаючи певну умовність, можна сформулювати наступну дефініцію: заощадження населення – це фінансові фонди домашніх господарств, що утворюються шляхом відрахувань від їх доходів і використовуються як інвестиції або як резерви.

Заощадження відіграють двояку роль у відтворювальному процесі країни. З одного боку, будучи вилученням коштів з потоку доходів, заощадження викликають недостатність споживання, стримуючи зростання пропозиції, тобто розширення виробництва. З іншого боку, якщо заощадження населення мобілізуються фінансово-кредитною системою і направляються ними в реальний сектор економіки для збільшення фонду накопичення і розширення виробництва, то вони сприяють економічному зростанню, збільшенню ВВП. Дослідники визначають пряму залежність між темпом зростання ВВП і нормою накопичення: чим вище норма накопичення, тим вищі темпи економічного зростання [2].

Таким чином, розвиток фінансів домашніх господарств передбачає, перш за все, створення економічних передумов для формування інвестиційної поведінки населення і посилення довіри до існуючих міжнародних фінансових інституцій, що залучають заощадження громадян.

Важливим етапом розвитку економіки має стати не тільки удосконалення механізму функціонування фінансових інститутів, а й розробка та проведення грамотної політики у сфері заощаджень, яка буде направлена на роз'яснення основ фінансового плавання та інвестування.

Список використаних джерел:

1. Чумакова С. Г. Заощадження населення як показник економічного добробуту та внутрішнє джерело інвестицій / С. Г. Чумакова // Фінанси та Кредит. – 2011. – №20. – С. 4-11.
2. Батракова А. Г. Заощадження домашніх господарств: сутність, угруповання і їх роль в сучасній економіці / А. Г. Батракова // Гроші і кредит. – 2006. – №11. – С. 48-57.
3. Столяров І. І., Калмиков А. Ю. Трансформація заощаджень населення в інвестиції / І. І. Столяров, А. Ю. Калмиков // Економіка родини: збірник. – Москва. – 2007. – С. 62.

Науковий керівник: д. е. н., професор І. І. Кукурудза